

5. *Мы не заметим, как мир захватит искусственный интеллект.* Радио свобода. URL: <http://www.svoboda.org/a/28166040.html>.

6. Бершадский М. Е. (2011). *Когнитивная технология обучения: теория и практика применения.* М. : Сентябрь. 256 с.

7. Нестерова М. (2015). *Інформаційно-когнітивні технології в системі вищої освіти суспільства знань.* Вища освіта України. № 1. С. 40-45.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ В УКРАЇНІ

Микола Каплієнко

магістрант

Науковий керівник: к.е.н. Боденчук Л.Б.

«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Інтеграція до європейських структур і розбудова в процесі державотворення власної системи демократичної місцевої влади в Україні зумовлені впливом двох суперечливих факторів – глобалізацією і регіоналізацією місцевого розвитку. В розпочатій децентралізації в Україні однією з необхідних передумов підвищення конкурентоспроможності територій стає стратегічне планування (СП). Розвиток стратегічного планування соціально-економічного розвитку територій (СПТ) безпосередньо пов'язаний з існуванням відповідних загальносвітових (глобалізація), загальнодержавних (адміністративні, економічні, соціальні, екологічні чинники), місцевих (зростання ролі місцевого рівня прийняття управлінських рішень, посилення відповідальності ОМС за покращення всіх сфер життєдіяльності території, підвищення громадської активності) тенденцій.

Ефективне застосування СПТ в Україні неможливе без розбудови відповідної нормативно-правової бази. Протягом ХХ сторіччя та на початку ХХІ сторіччя у світі була прийнята ціла низка міжнародних нормативно-правових документів та програм, які справили визначальний вплив на розвиток нормативно-правового механізму СПТ в Україні. До таких основних міжнародних документів відносяться: Афінська хартія (1933 рік), документи конференції ООН по населених пунктах (Канада, Ванкувер, 1976 р.), Європейська хартія регіонального (просторового) планування (1983 р.), Європейська хартія місцевого самоврядування (Страсбург, 1985 р.), Порядок денний на 21 століття (Конференція ООН з навколишнього середовища і розвитку, Ріо-де-Жанейро, 1992 р.), Найробіська декларація (1997 р.), Пекінська хартія (1999 р.), Декларація про міста та інші населені пункти в новому тисячолітті (Спеціальна сесія Генеральної Асамблеї ООН, резолюція S-25/2, 2001 р.).

Цими нормативно-правовими документами визначені принципи і цілі сталого розвитку міст та інших населених пунктів.

Проаналізувавши розвиток нормативно-правового механізму СПТ в Україні, можна визначити наступні етапи його розвитку:

1. Радянський етап розвитку нормативно-правового механізму СПТ (1922-1990 рр.). Слід враховувати, що фактично до кінця ХХ століття в Україні ще використовувався досвід СРСР. Це було виражено в тому, що планування економічного розвитку на місцевому рівні було жорстко включене в загальну вертикальну систему державного СП щодо термінів, обсягів державних капіталовкладень в економічну і соціальну сфери. Зазвичай генеральні плани міст розроблялися терміном на 15-20 років, і служили визначеними орієнтирами розвитку, але в повному обсязі фактично ніколи не виконувалися.

Такі документи по суті й були першими стратегічними планами, основним недоліком яких прийнято вважати відсутність надійних механізмів довгострокового прогнозування економічного і соціального розвитку міст.

2. Початок створення нормативно-правової бази для СПТ. (1991-1999 рр.)

Визначною подією на цьому етапі виступає прийняття декількох дуже важливих для СПТ законів.

Закон України «Про місцеві державні адміністрації» визначив, що «місцева державна адміністрація є місцевим органом виконавчої влади і входить до системи органів виконавчої влади. Місцева державна адміністрація в межах своїх повноважень здійснює виконавчу владу на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, а також реалізує повноваження, делеговані їй відповідною радою. До основних завдань місцевих державних адміністрацій відноситься виконання державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, програм охорони довкілля [5].

Вкрай важливим також є положення цього Закону про можливість укладання договорів щодо здійснення спільних програм, створення спільних органів між місцевими державними адміністраціями та ОМС.

Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [6] чітко визначено, що підготовка програм покладається на виконавчі комітети рад, а керівництво такою підготовчою діяльністю покладається особисто на міського голову.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету» також має бути віднесена до підгрунтя щодо розроблення стратегічних документів розвитку територій [11].

3. Третій етап розвитку нормативно-правового механізму СПТ(2000- 2005 рр.)

характеризується початком роботи зі створення спеціальних нормативно-правових документів, присвячених різним питанням СПТ. Так, до переліку основних документів щодо цього питання, які були затверджені у вказаний період, увійшли:

1) Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [2]. Цим Законом Кабінет Міністрів України; Міністерство економіки України; інші центральні органи виконавчої влади; Рада міністрів АРК; місцеві державні адміністрації; ОМС визначено як учасників прогнозування та програмування розвитку територій.

2) Закон України «Про Генеральну схему планування території України» [1], що був вкрай важливим для встановлення шляхів забезпечення сталого розвитку територій, розвитку виробничої, соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури країни, формування національної екологічної мережі.

3) Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» [8] визначив правові, економічні та організаційні засади реалізації державної регіональної політики щодо стимулювання розвитку регіонів, що дає підставу вважати, що ним запроваджено стратегічне планування регіонального розвитку в Україні. При всій своїй прогресивності головною вадою цього Закону є те, що в ньому не було визначено порядок реалізації та фінансування стратегій місцевого розвитку та не вирішено питання підтримки місцевого розвитку, подолання депресивності територій.

5) Закон України «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст» [4] містив заходи (науково-методичні, правові, економічні, організаційні) щодо забезпечення розвитку малих міст України. Завдяки цьому Закону органи державної влади та органи місцевого самоврядування отримали змогу самостійно складати і реалізовувати плани розвитку малих міст із отриманням і використанням для цього відповідної державної

допомоги, враховуючи конкретні потреби цих міст в регіональних програмах і стратегіях розвитку.

4. Четвертий етап розвитку нормативно-правового механізму СПТ (2006 р. – по теперішній час) характеризується зростанням темпів розвитку СПТ у зв'язку з прискоренням процесів децентралізації в Україні.

В Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року [10] та Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року [9] визначені основні правові, економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та організаційні засади державної регіональної політики як складової частини внутрішньої політики України до 2020 року.

Серед базових законів, які створюють нормативно-правову базу для проведення реформи з децентралізації та розвитку СПТ значне місце займають Закони України «Про співробітництво територіальних громад» [7], «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [3].

Впровадження цих Законів мало на меті привести до децентралізації державних повноважень шляхом їх передачі на рівень ОМС з одночасною передачею відповідних фінансових ресурсів для їх реалізації, удосконалення процесів стратегічного планування та виконання поставлених завдань на всіх рівнях.

За задумом законодавця низка законів та підзаконних актів, прийнята в період з 2006 по 2018 роки, мала б створити достатню законодавчу базу для здійснення заходів щодо забезпечення розвитку територій. Але виходячи з аналізу, ці та інші нормативно-правові документи не мали комплексного характеру та містили низку суперечностей.

Серед основних проблем у нормативно-правовому механізмі СПТ:

- неузгодженість державної стратегії регіонального розвитку, регіональних стратегій розвитку та місцевих стратегій, відсутність законодавчо затвердженої процедури узгодження між собою цих документів;

- відсутність у нормативно-правових документах єдиних методичних підходів, стосовно СПТ на місцевому рівні;

- законодавча регламентація СП на державному і регіональному рівні, але повна невизначеність щодо обов'язковості розробки стратегічних планів на місцевому рівні;

- відсутність базового закону стосовно місцевого розвитку взагалі та СПТ на місцевому рівні зокрема.

В країні фактично відсутній закон про СПТ, що робить цей про це с повною мірою нелегітимним, а чинне вітчизняне правове поле акцентує увагу, здебільшого, на процес розробки стратегій лише відносно регіонів з метою реалізації державної регіональної політики. Громади можуть лише вдаватися до ініціативності, реалізуючи своє право на СПТ.

Аналізуючи існуючу нормативно-правову базу в сфері стратегічного планування розвитку територій, можемо стверджувати, що дана система в Україні продовжує перебувати на стадії свого становлення. В державі ще не прийнято достатньої нормативної бази щодо стратегічного планування розвитку територій для забезпечення діяльності територіальних громад в рамках проведення нової регіональної політики.

Отже, подальший розвиток стратегічного планування розвитку територій пов'язаний із вдосконаленням нормативного, економічного, організаційного та іншого забезпечення цього процесу.

Література:

1. (2002) *Про Генеральну схему планування території України*: Закон України від 7 лютого 2002 р. № 3059-III. Офіційний вісник України. № 10. Ст. 466.

2. (2000) *Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України* : Закон України від 23 березня 2000 р. № 1602. Відомості Верховної Ради України. № 25. Ст. 195.

3. (2015) *Про добровільне об'єднання територіальних громад*: Закон України від 5 лютого 2015 р. № 157-VIII. Відомості Верховної Ради України. № 13. Ст. 91.

4. (2004) *Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст*: Закон України від 4 березня 2004 р., № 1580-IV. Відомості Верховної Ради України. № 4. Ст. 332.

5. (1999) *Про місцеві державні адміністрації*: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV (зі змінами). Відомості Верховної Ради України. № 20-21. Ст. 190.

6. (1997) *Про місцеве самоврядування в Україні*: Закон України від 2 травня 1997 р. № 280/97. Відомості Верховної Ради України. № 24. Ст. 170.

7. (2014) *Про співробітництво територіальних громад*: Закон України від 17 червня 2014 р. № 1508-VII. Відомості Верховної Ради. № 34. Ст. 1167.

8. (2005) *Про стимулювання розвитку регіонів*: Закон України від 8 вересня 2005 р. № 2850-IV (зі змінами). Відомості Верховної Ради України. № 51. Ст. 548.

9. *Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету* : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 р. № 621/ URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/621-2003-n.

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ В УМОВАХ КОНФЛІКТУ МЕДІУМІВ

Антоніна Кічук

к. психол. н., доцент

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Сучасна молодь перебуває у фокусі впливу різноспрямованих соціально-економічних факторів, конфлікту медіумів та природних для юнацького віку особистості протиріч, що деструктивно позначається на стані психологічного здоров'я. Особливо це відчутно коли підвищується психоемоційна напруга, яка актуалізує потребу у поглибленні наукового знання про емоційні особливості психологічного здоров'я сучасного студентства.

Науковці єдині у визнанні доленосного значення для особистості життєвого періоду, що збігається із набуттям нею статусу студента. Адже ж йдеться про специфічний стан особистісно-професійного самовизначення, котрий здебільшого є визначальним у динаміці розвитку життєтворчої активності. Останню вчені трактують як цілісність вияву адаптивної, творчої та суб'єктивної активності особистості, що «регламентується мотивацією надлишку й спрямована на реалізацію цільових та смислових аспектів власного життя» [Ямницький, 2006: 33]. Самоцінність життєтворчої активності студентської молоді є незаперечною, оскільки це період кризи і самої особистості, і дезадаптації. Якщо ж виходити із розуміння особливої ваги інтегральних особистісних новоутворень у зазначеному ракурсі, то на перший план виходить здоров'я особистості у психологічній сфері. А для сучасних наукових уявлень про психологічне здоров'я характерним є те, що саме цю властивість особистості дослідники пов'язують із суб'єктивним благополуччям, життєстійкістю всупереч стресу і тривозі (Н. Бондаренко, М. Будіянський, А. Воробйова, Т. Данчева, Н. Шапошникова та ін.). І в науковому, і в практичному аспектах щодо рівнів психологічного здоров'я особистості та їх характеристики (Данчева, 2011). Так, дбаючи і про структурне, і про функціональне